

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**
Förvaltningsrättsnotarien
T Kjellsson

DOM
2012-11-19
Meddelad i
Härnösand

Mål nr
1362-12 E

KONKURRENSVERKET	
2012-11-21	
Avd	
Dnr	
Doss	Altbil

SÖKANDE

Menigo Foodservice AB, 556044-4647
Box 10013
121 26 Stockholm-Globen

Ombud: Advokaten Liselott Fröstad och jur.kand. Eleonore Gustafsson
Box 3124
103 62 Stockholm

MOTPART

Härnösands kommun
871 80 Härnösand

Ombud: Landstinget Västernorrland
871 85 Härnösand

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 47398

Postadress
Box 314
871 27 Härnösand

Besöksadress
Backgränd 9

Telefon
0611 - 34 98 00

E-post:
forvaltningsratteniharnosand@dom.se

Telefax
0611 - 34 98 10

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Härnösands kommun (kommunen) genomför upphandling av Livsmedel 2011, dnr 10LS4675. Upphandlingen syftar till ramavtal och är uppdelad i 30 varukorgar och totalt 75 varugrupper. I tilldelningsbeslut den 16 april 2012 har Servera R&S AB tilldelats kontraktet för varukorg 3-4, 6, 8, 11-19, 21, 23 och 27-29, Gunnar Dafgård AB tilldelats kontraktet för varukorg 10 och 22, Menigo Foodservice AB tilldelats kontraktet för varugrupp 1-2, 7, 9, 20, och 24-26 som första val. Inga anbud inkom i varukorg 5 och 30.

Menigo Foodservice AB (bolaget) ansöker om överprövning enligt LOU och yrkar att upphandlingen ska göras om. Bolaget anför i huvudsak följande. Under upphandlingsförfarandet har ett flertal förtydliganden och kompletteringar företagits av kommunen. Detta har inneburit att den ursprungligen annonserade upphandlingen väsentligt kommit att förändras varför upphandlingen därmed står i uppenbar strid med regelverket och principerna om likabehandling, transparens och förutsebarhet. I och med att förfrågningsunderlaget och den av kommunen företagna utvärderingen inte uppfyller LOU:s krav kan såväl bolaget som andra anbudsgivare som deltar i upphandlingen lida skada eller komma att lida skada.

Förändringar i förfrågningsunderlaget

Vissa varukorgar innehåller endast ett fåtal varugrupper varför varje varugrupp och position däri kan vara avgörande för anbudsgivarens möjlighet att få en specifik varukorg utvärderad. Det är av väsentlig betydelse för anbudsgivarna att varugrupper och varukorgar inte förändras utifrån vad som ursprungligen angivits i förfrågningsunderlaget. Av dokumentet 1.2.1 Utvärdering livsmedel version 2011-10-28 kan konstateras att kommunen på ett mycket märkbart och högst väsentligt sätt har förändrat förutsättningarna för anbudsutvärderingen. I punkten 2 Utvärdering livsmedel har kommunen helt slopat utvärderingskriteriet Miljö och förändrat viktningen avseende kriteriet Service så att detta, istället för 10 procent, ska viktas till

20 procent. Därtill kan konstateras att underkriterierna "delområden" i vissa fall har ändrats och i andra fall både ändrats och reducerats. Det framgår bl.a. att underkriterierna för Service har reducerats till 7 jämfört med tidigare 15. Även betygssättningen och poängberäkningen har förändrats. Såvitt avser kriteriet Kvalitet framgår av punkten 4 i Utvärdering livsmedel att för ekologiska varugrupper endast 25 procent av varje varugrupp kommer att utvärderas. För övriga varugrupper kommer 15 procent av varugruppen att utvärderas. Därtill anges att de positioner som kommer att utvärderas kommer kommunen att bestämma innan anbuden öppnas. Beslutet om vilka positioner som ska testas för kvalitet kommer att diariesföras före anbudsöppning och offentliggöras efter anbudsöppning. Utvärdering livsmedel version 2011-10-28 utgör således en helt annan utvärderingsmodell än den i det ursprungliga förfrågningsunderlaget angivna.

Brister i utvärderingen

Om en upphandlande myndighet i förfrågningsunderlaget anger utvärderingskriterier ska dessa naturligtvis också utvärderas. Om den upphandlande myndigheten inte anser att ett sådant förfarande är praktiskt- och eller ekonomiskt genomförbart, har densamma möjlighet att utforma förfrågningsunderlaget på ett annat sätt. Anbudsgivare ska känna till samtliga omständigheter som en upphandlande myndighet kommer att tillmäta betydelse vid upphandlingen och utvärderingen av anbuden. Detta ska också anges i annonsen samt i förfrågningsunderlaget. För de fall den upphandlande myndigheten under anbudstiden gör bedömningen att den valda utvärderingsmodellen inte är möjlig att använda ska upphandlingen avbrytas och nytt förfrågningsunderlag utarbetas samt annonseras. I samband med tilldelningsbeslutet har bolaget fått del av kommunens företagna utvärdering och det kan konstateras att kommunens utvärdering innehåller avsevärda brister och avviker från vad som angetts såväl i det ursprungliga förfrågningsunderlaget som i den senare Utvärdering livsmedel version 2011-

10-28. Varukorgarna 1 till 4 som skulle utvärderas till lägst pris har utvärderats med servicekriteriet beaktat. Detta helt i strid med förfrågningsunderlaget och LOU. För varugrupper som utvärderas enligt det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska "Kvalitet" viktas till 30 procent. I den utvärdering som har företagits ska varukorg 5 till och med 30 utvärderas enligt kriteriet ekonomiskt mest fördelaktiga. Samtliga varukorgar utvärderas var för sig varför samtliga kriterier ska beaktas vid utvärdering av respektive varukorg. Av sammanställning av utvärdering framgår emellertid att 14 av varukorgarna inte har fått någon kvalitetsutvärdering. Av protokoll från utvärdering av produkter framgår att kommunen har utvärderat olika produkter för anbudsgivarna. Bland annat har Martin & Servera utvärderats i positionerna 568 och 696 vilka inte har utvärderats för bolaget. Kommunens förfarande innebär att principen om likabehandling åsidosätts. Bolaget har begärt att få ta del av utvärderingen av priserna för att kontrollera om belastningspriser har använts på ett korrekt sätt. Kommunen har meddelat att någon sådan sammanställning inte har gjorts eftersom det i en sådan omfattande upphandling som det är fråga om inte finns någon praktisk möjlighet att utvärdera samtliga positioner utan då är modellen med varukorgar med dess ingående varugrupper och positioner en lämpligare väg att gå. Detta resonemang står i uppenbar strid med LOU. Har en upphandlande myndighet valt att ställa krav på det som upphandlas måste även en kontroll företas och en utvärdering av respektive position genomföras.

Kommunen bestrider bolagets yrkande och anför i huvudsak följande. De omständigheter som bolaget anför kan inte läggas till grund för slutsatsen att det skulle ha varit fråga om några väsentliga ändringar. Om förändringarna kumulativt är av väsentlig betydelse så kan kommunen inte finna att dessa varit av väsentlig betydelse för bolaget och deras möjligheter att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Till följd därav kan bolaget sålunda inte ha lidit skada eller riskerat lida skada av de förändringar som ägt rum.

Det vitsordas att upphandlingen fordrat en större mängd förtydliganden och kompletteringar. Däremot kan slutsatsen inte dras att den annonserade upphandlingen till följd av detta kommit att väsentligen ändras. Det är okontroversiellt att förändringar ägt rum då de ägt rum som en direkt följd av inkomna frågor från anbudsgivarna med önskemål om förtydliganden och konkretiseringar. Dessa önskemål har tillgodosetts i de fall kommunen bedömt att så kunnat ske utan konflikt med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU genom att de inte bedömts medföra väsentliga förändringar för upphandlingen som helhet. Hade bedömningen varit det motsatta hade kommunen istället valt att avbryta upphandlingen. Det bolaget har anfört ändrar inte kommunens uppfattning i detta avseende.

Förändringar i förfrågningsunderlaget

Av förtydligande/rättelse nr 2 framgår att det vidtagits en korrigerande genom att det tidigare felaktigt angetts att sex stycken länkade bilagor innehållande miljöregler från Miljöstyrningsrådet skulle bifogas till anbudet. Därtill fanns redovisat en bilaga från Marine Stewardship Council innehållande riktlinjer för fångst och saluföring av fisk som det får sägas ha varit något oklart för anbudsgivarna kring huruvida denna skulle bifogas anbudet eller om den endast tjänade sitt syfte som en rent informativ text. I förtydligande/rättelse nr 2 redovisades därför dels den omarbetning som ägt rum i syfte att förenkla och skapa tydlighet, dels uttryckligen vilka bilagor som skulle bifogas anbudet respektive vilka som inte fordrade bifogas. Sett till upphandlingen i sin helhet kan detta inte ha inneburit att väsentliga ändringar vidtagits. Genom förtydligande/rättelse nr 3 företogs förändringar av de ursprungliga varugrupperna och varukorgarna. Vad som i grunden ägt rum är en uppdelning av två dokument varvid det innehållsmässigt alltjämt varit oförändrat varför det svårligen kan hävdas att förutsättningarna väsentligen ändrats. Bolaget hävdar härefter att det vidtagits ytterligare förändringar och kompletteringar av förfrågningsunderlaget i form av förändringar av de ursprungliga varugrupperna och varukorgarna. Bolaget har

emellertid inte utvecklats vare sig vad förändringarna bestod i eller vilken skada dessa förändringar inneburit för bolaget. Det dokument som bolaget hänvisar till, förtydligande/rättelse nr 4, påvisar med all tydlighet att det var fråga om ytterst små förändringar som inte under några omständigheter kan anses nå upp till den nivå för väsentliga förändringar som måste sättas förhållandevis högt. Det vitsordas att tilldelningskriteriet Miljö utgått i och med förfrågningsunderlaget på vilket bolaget jämte övriga anbudsgivare baserade sina anbud. I fråga om de miljökrav som uppställts initialt, oavsett om dessa är att bedöma som kvalificeringskrav eller utvärderingskrav, har ingenting annat framkommit än att samtliga anbudsgivare lever upp till dessa varvid de sålunda skulle ha erhållit likvärdigt utfall vad avser poäng. Även kriteriet Service har viktats upp från ursprungliga 10 procent till slutliga 20 procent. Även om kriterieviktningen skiljer sig mellan de olika versionerna av förfrågningsunderlaget så kan det inte haft någon inverkan på bolaget, vare sig vad gäller dess vilja att lämna anbud eller deras möjligheter att lämna sitt mest konkurrenskraftiga anbud. Det förfaller det snarast vara så att bolaget gynnats på samma sätt som Servera till följd av att den tredje anbudsgivaren inte förmått leva upp till kraven i lika hög utsträckning. Hade kriteriet varit viktat till 10 procent istället för 20 procent kan det därför inte uteslutas att bolaget skulle ha tilldelats en jämförelsevis lägre totalpoäng vid utvärderingen än den tredje kvalificerade anbudsgivaren varvid bolaget med stor sannolikhet fått avstå en eller flera varukorgar till den tredje kvalificerade anbudsgivaren. Av det anförda följer sålunda att bolaget i vart fall inte kan anses ha lidit skada till följd av förändringen av kriterieviktningen. Vidare finns anledning att erinra om att graden av transparens inte torde stå och falla med om kriterievikten för ett enskilt kriterium förändras från 10 till 20 procent vilket är en slutsats som inte minst följer av bestämmelsen om kriterievikning i intervall i 12 kap. 2 § LOU. Det torde stå klart att en upphandling av denna omfattning och komplexitet möjliggör ett från första annonseringsdag optimalt utformat förfrågningsunderlag varvid inkomna frågor oundvikligen kommer fram-

tvinga förändringar på enskilda positioner, emellertid är det ett mindre antal positioner sett i sin helhet som ändrats. I syfte att skapa bästa möjliga förutsättningar för anbudsgivarna vidtogs en viktig åtgärd under anbudstiden, inte i syfte att läka några brister utan i syfte att undanröja eventuella effekter av att förändringarna skulle riskera medföra en tidspress på anbudsgivarna, genom att förlänga anbudstiden med tre veckor. Anbudstiden förlängdes därefter med ytterligare sju dagar vid ett senare tillfälle.

Brister i utvärderingen

Samtliga varukorgar för vilket det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet tillämpats samt för vilka anbud lämnats har blivit utvärderad i föreskriven ordning. Anledningen till att Martin & Servera har utvärderats i positionerna 568 och 696 men inte bolaget förefaller bero på en brist hänförlig till bolaget. Bolaget har inte sänt in något varuprov på aktuell position så som föreskrivets i förfrågningsunderlaget och således inte kunnat utvärderas på aktuell position. Bolaget anför vidare att kommunen utvärderat varukorgar 1-4 med servicekriteriet inräknat i strid med angiven tilldelningsgrund, anbudet med lägst pris. Detta vitsordas då det utgör ett förbiseende med hänsyn till den stora mängd material utvärderingen innefattat. Emellertid leder en rättelse i detta avseende inte till någon förändring ifråga om bolagets utvärderingsresultat för berörda positioner varvid bolaget inte kan ha lidit skada till följd härav. Gällande varukorg 5 till 30 så har samtliga varukorgar för vilket kriteriet det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet tillämpats och för vilka anbud lämnats blivit utvärderad i föreskriven ordning. Det stämmer att bolaget inte fått ta del av en dokumentation som styrker att prisutvärderingen medelst tillämpningen av belastningspriser gått rätt till. Någon sådan separat sammanställning finns inte men bolaget har erhållit en sammanställning av vilket det kan framräknas tillämpningen av belastningspriser som varit bilagd tilldelningsbeslutet. Bolaget har givits tillgång till samtliga förutsättningar för anbudsutvärdering, konkurrenternas anbud och prisbilagor. Utifrån detta och med utgångspunkten i prisbilagan samt

prisutvärderingsmodellen kan det knappast råda några oklarheter vad som utvärderats och hur detta genomförts. Bolaget kan därför utan svårigheter direkt göra utvärderingar med basen endera position, varugrupp eller varukorg. Förutsättningarna sammantaget med tillgång till samtliga anbudsunderlag och bilaga 1.2.1. anbudsunderlaget ger bolaget alla förutsättningar för att själv genomföra den kontroll av utvärderingen och resultatet av densamma. Tillämpningen belastningspriser är det utfall som kan utläsas i kolumnen SA Varukorg i dokumentet Sammanställning av utvärdering.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Förvaltningsrätten konstaterar att den aktuella upphandlingen påbörjades efter den 15 juli 2010 men före den 1 november 2011, varför LOU ska tillämpas i dess lydelse enligt SFS 2010:571. Detta innebär bland annat att förlängd avtalsspärr gäller enligt 16 kap. 9 § LOU, innebärande att när ansökan om överprövning av en upphandling har gjorts, fortsätter avtalsspärr att gälla under handläggningen i förvaltningsrätten.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

En upphandlande myndighet ska anta antingen det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller det anbud som har lägst pris. Vid bedömningen av vilket anbud som är det mest ekonomiskt fördelaktiga, ska myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd (12 kap. 1 § LOU)

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. (16 kap. 5 § LOU).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen. Förvaltningsrätten ska endast beakta de grunder som sökanden har framfört i målet (jfr Regeringsrättens avgörande RÅ 2009 ref 69).

Förvaltningsrätten konstaterar att upphandlande myndigheter enligt 1 kap. 9 § LOU ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet och förutsebart sätt. Detta innebär att en upphandlande myndighet inte får anta ett anbud som inte uppfyller kraven enligt förfrågningsunderlaget och inte heller göra prövningen mot andra kriterier än dem som funnits med i förfrågningsunderlaget. Däremot gör de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när (jämför RÅ 2002 ref. 50).

Förändringar i förfrågningsunderlaget

I LOU saknas beträffande förfrågningsunderlag såväl detaljerade regler i fråga om utformning som bestämmelser om ändring, förtydligande och komplettering. En åtgärd som innebär att förfrågningsunderlaget ändras under pågående upphandling får därför bedömas enligt de allmänna principer som LOU bygger på och som kommer till uttryck i 1 kap. 9 § LOU. Vid den bedömningen får en samlad prövning göras av hur åtgärden påverkar upphandlingen. Av intresse vid denna prövning är bl.a. orsakerna till ändringen, ändringens omfattning och betydelse, vid vilken tidpunkt under upphandlingen ändringen vidtogs och om några åtgärder företagits för att motverka eventuella negativa konsekvenser av ändringen.

Bolaget har anfört att väsentliga förändringar har skett i förfrågningsunderlaget i strid med LOU och menar att bolaget därigenom lidit eller kan komma att lida skada. Kommunen har mot detta invänt att förändringarna i förfrågningsunderlaget inte varit väsentliga och att anbudstiden förlängdes med totalt fyra veckor i syfte att undanröja eventuella effekter av förändringarna.

Av handlingarna i målet framgår att förfrågningsunderlaget har förtydligats/rättats vid sju tillfällen och att förtydligandena utgått till samtliga intressenter i upphandlingen som inhämtat förfrågningsunderlaget från Landstinget Västernorrlands leverantörportal. Den senaste revideringen skedde den 30 november 2011. Sista datum för inlämnande av anbud förlängdes till den 13 december 2011. Rättelserna det är fråga om har främst bestått i att tilldelningskriteriet Miljö utgått och att kriterieviktningen då ändrats för Service samt ändringar i de ursprungliga varugrupperna och varukorgarna. Vad bolaget anfört i målet visar inte att ändringarna inneburit att något nytt upphandlas eller att förutsättningarna för att lämna anbud ändrats i väsentligt avseende. Förvaltningsrätten finner således att de förtydliganden/rättelser som skett av förfrågningsunderlaget inte kan anses ha varit av sådan art att de kan anses strida mot LOU eller de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna. Det saknas således skäl att ingripa mot upphandlingen på denna grund.

Sammanställning av utvärdering

Bolaget har begärt att få ta del av utvärderingen av priserna för att kontrollera om belastningspriser har använts på ett korrekt sätt. Bolaget menar att om en upphandlande myndighet valt att ställa krav på det som upphandlas måste även en kontroll företas och en utvärdering av respektive position genomföras och att det annars står i uppenbar strid med LOU. Kommunen har meddelat att någon sådan sammanställning inte har gjorts men anfört att bolaget har erhållit en sammanställning av vilket det kan framräknas tillämpningen av belastningspriser som varit bilagd tilldelningsbeslutet.

Det framkommer av handlingarna i målet att bolaget haft tillgång till samtliga förutsättningar för anbudsutvärdering, konkurrenternas anbud och prisbilagor. Förvaltningsrätten anser att det bolaget anfört inte visar att det råder oklarheter om vad som utvärderats gällande varukorgarna och hur detta genomförts bl.a. med beaktande av vad som framgår av "Sammanställning utvärdering".

Utvärdering av position 568 och 696

Bolaget har anfört att Martin & Servera utvärderats i positionerna 568 och 696 vilka inte har utvärderats för bolaget och menar att kommunens förfarande innebär att principen om likabehandling åsidosätts. Kommunen har anfört att anledningen till att Martin & Servera har utvärderats i de aktuella positionerna beror på att bolaget inte har sänt in något varuprov på aktuell position.

Av förfrågningsunderlaget framgår att anbudsgivare ska lämna prover utan kostnad efter begäran. Förvaltningsrätten saknar anledning att ifrågasätta kommunens uppgift om att något varuprov från bolaget inte sänts in så som föreskrivits i förfrågningsunderlaget. Genom sitt påstående kan bolaget inte anses ha visat att kommunen frångått principen om likabehandling varför det saknas skäl att ingripa mot upphandlingen på denna grund.

Utvärdering av varukorg 1 till och med 4

Bolaget har anfört att varukorgarna 1 till och med 4 som skulle utvärderas till lägst pris har utvärderats med servicekriteriet beaktat. Kommunen har vitsordat detta och anfört att det utgör ett förbiseende med hänsyn till den stora mängd material utvärderingen innefattat.

Av förfrågningsunderlaget framgår att anbud med lägst pris för varugrupp 1 till och med 4 kommer att antas som vinnande anbud. Förvaltningsrätten finner inte annat än att kommunen beaktat servicekriteriet vid utvärderingen av varukorg 1 till och med 4. För att ingripande med stöd av LOU ska kunna

ske krävs emellertid att bolaget kan anses lida eller kunna komma att lida skada. Av "Sammanställning utvärdering" framgår att bolaget haft lägst pris för varukorg 1 och 2 samt att det vinnande anbudet för varukorg 3 och 4 haft lägst pris. Om aktuella varugrupper utvärderats till lägst pris utan beaktande av servicekriteriet hade bolaget ändå inte erhållit högsta poäng i utvärderingen gällande varukorg 3 och 4. Enligt förvaltningsrättens mening har bolaget därmed inte lidit skada eller kunnat komma att lida skada. Det saknas således skäl att ingripa mot upphandlingen på denna grund.

Utvärdering av varukorg 5 till och med 30

Bolaget har anfört att 14 av varukorgarna 5 till 30 inte har fått någon kvalitetsutvärdering och menar att bolaget därigenom lidit eller kan komma att lida skada. Kommunen har mot detta invänt att lämnade anbud har blivit utvärderade enligt kriteriet det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Av upphandlingsrapporten 2012-04 -16 framgår att tilldelningsgrunden för det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet för varukorg 6-29 utvärderas enligt följande viktade utvärderingskriterier: pris 50 procent, kvalitet 30 procent och service 20 procent. För varukorg 5 respektive 30 har det inte mottagits några anbud. Av de 14 varukorgarna har Menigo inte lämnat anbud för varukorg 18 samt tilldelats varukorg 7, 9, 24 och 25.

Kommunen har uppgett att kriteriet kvalitet utvärderats i enlighet med förfrågningsunderlaget. Vad Menigo anfört föranleder inte förvaltningsrätten att ifrågasätta detta. Det har inte kommit fram att bolaget lidit skada. Skäl att ingripa mot upphandlingen finns inte.

Förvaltningsrätten erinrar om innehållet i 16 kap. 10 § LOU, enligt vilken den upphandlande myndigheten när förlängd avtalsspärr råder inte får ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att förvaltningsrätten har avgjort målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU).

Ylva Johansson

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1C LOU